

DOLENJSKI LIST

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OKRAJA NOVO MESTO

LASTNIK IN IZDAJATELJ: Okrajni odbor SZDL Novo mesto — Izhaja vsak četrtek — Posamezna številka 10 din — LETNA NAROČNINA 480 din, polletna 240 din, četrtletna 120 din; plačljiva je vnaprej. Za inozemstvo 900 din oziroma 3 amer. dolarje — TEK. RACUN pri Mestni hranilnici — Komunalni banki v Novem mestu štev. 606-70-3-24

Stev. 24 (430)

LETNO IX.

NOVO MESTO, 19. JUNIJA 1958

UDIJSKA KNJIŽNICA
IRANA JARCA
VO MESTO

UREHUJE uredniški odbor — Odgovorni urednik Tone Gošnik — NASLOV
UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto. Cesta komandanta Staneta 30 —
Poštni predel Novo mesto 33 — TELEFON uredništva in uprave št. 127 —
Nenaročenih rokopisov ne vraćamo — TISKA Časopisno podjetje »Slovenski
poročevalci« v Ljubljani

S P O T I S O C I A L I Z M A

NAS PODTIKANJA IN KLEVETE NE BODO SPRAVILE

Nad 50.000 ljudi iz Istre, Hrvatskega in Slovenskega Primorja je v nedeljo dopoldne v Labini prisrčno pozdravilo predsednika republike maršala Tita, ki je govoril na velikem zborovanju ob 150-letnici premogovnikov v Raši in Labini, ki so najstarejši rudniki v naši državi.

Tovariš Tito je najprej toplo čestital ruškim rudarjem k njihovemu jubileju in nato v uvodu dejal, da lahko izrazi samo zadovoljstvo in ponos, da ima naša država tak delavski razred, ki poznata tudi v najtejših trenutkih svoje dolžnosti in ki potprežljivo ter vztrajno dela, da bi se sedanjemu rodu in bodočim rodovom godilo čim bolj.

Nato je dalj časa govoril o ovirah in težavah, na katere smo znova naleteli pri graditvi socializma, s katere bi tako ovire in naganjanje mogli najmanj pričakovati. Dejai je, da smo na nedavnjem 7. Kongresu Zvezde komunistov Jugoslavije povestili vse tisto, kar je slabo in kar je dobro tako v našem notranjem razvoju kot v razvoju zunaj naše dežele. Protiv svoji volji pa smo pri tem zadele na čudno nerazumevanje pri voditeljih dežel, ki grade socialistično. Zato nas zdaj spet napadajo zavoljo našega programa, poročili na kongresu, podtikajo nam lažne stvari

in pačijo podobo našega dela in poti pred svojimi narodi.

Gonja proti naši državi, je nadaljeval tovariš Tito, ima globlje korenine in se je začela že pred 7. kongresom. Jugoslavija se ni hotelka vključiti v tako imenovani socialistični tabor, ker nasprotujemo razdelitvi sveta na razne tabore. S tem, da nismo podpisali lanj novembra deklaracije 12 komunističnih partij, pa še ni rečeno, da nismo za najboljše sodelovanje z vsemi socialističnimi deželami. Mi smo za to sodelovanje, toda hkrati tudi za ustvarjalno sodelovanje skupaj z vsemi drugimi milojubnimi državami na svetu.

Zato nas podtikanja in klevete ne bodo spravile s pravilno poti, čeprav nam povzročajo težave. Tovariš Tito je nato kreplko in odločno odgovoril Kitajcem in Rusom na njihovo gonjo proti naši državi. Z duhovito in živiljenjskega besedo je povedal, kaj misijo naši ljudje ob tej najnovejši hajki proti nam, nato pa dejal:

mi gledišči. Takne lažne obdolžitve bodo škodovale tudi njim samim, kajti na koncu bo resnica spet zmaga. Zaradi te genje ne bomo krenili s poti graditve socializma. Mi bomo znali prebroditi tudi te nove težave, znali bomo ohraniti neomajevanje zastavo Marxa, Engelsa in Lenina, ki smo jo tudi v minulosti čestno nosili skozi vse vilarje in napade od vseh strani. (Odobravanje in ploskanje.) Tovariši in tovarišice, mi nismo zeleni tega boja, saj imamo že takov dovolj skrbi. Če pa so nam ga že vslili, se bomo branili, in nič nas ne bo zastrašilo, da se ne bi borili za zmago tistega, kar je po našem prepirčanju pravilno in pravilno. Glavno je, da imamo enotnost naših narodov in trdno strnjeno naših delovnih ljudi. Zvezde komunistov Jugoslavije in Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije. (Viharno odobravanje, dolgotrajno ploskanje in vzlikanje tovarišu Titu.)

Z vztrajnim delom za zgraditev naših socialističnih dežel, z zboljšanjem živiljenjskega standarda naših delovnih ljudi, s povečanjem delovne storilnosti in drugim, bomo najbolje odgovorili tistim, ki nas obrekujejo in napadajo. (Vzlikanje: »Partija-Tito!«)

Tovariši in tovarišice, mi smo sicer izkušeni, potrežljivi in pogumni, vendar pa nas je ta najnovejši položaj hudo prizadel. Ne zato, da bi nam lahko karkoli preprečilo, da

zmagovito korakamo naprej v izgradnjo naše dežele. Hudo nam je iz čisto moralnih razlogov. Čeprav je v moralnem oziru naš položaj neprimereno boljši od njihovega, ker vemo, da imamo prav, nam je hudo zato, ker vemo, da to vendar ne bi bilo potrebno ne njim ne nam. Če pa je že tako, se ne bomo dositi mudili pri tem. Mi bomo kdaj pa kdaj samo odgovarjali, mirno in hladnokrvno, ne da bi govorili v istem jeziku, marved bomo govorili v pravem človeškem jeziku, le-

ziku resnice in si prizadevali ohraniti našo enotnost, prizadevali si bomo, da ostanejo naše vrste trdno strnjene. Važno je namreč, da zgradimo v naši deželi čim boljše življene in ustvarjamo resnične socialistične odnose. (Odobravanje in vzlikanje tovarišu Titu in ZK.) To pa bo koristilo nam in nadaljnemu razvoju socialistizma!

Naj živi Federativna ljudska republika Jugoslavija!

Plenum SZDL

V torek, 10. junija, je bilo v Ljubljani plenarno zasedanje Glavnega odbora SZDL Slovenije pod predsedstvom predsednika Miha Marinka. Udeležil se ga je tudi generalni sekretar SZDL Jugoslavije tov. Edward Kardelj in sodeloval v razpravi.

O delu Socialistične zveze na vasi je poročal Jože Ingolic v najprej orisal uspehe in glavne naloge, ki so že vedno odprte pred zadržništvom v Sloveniji. Zlasti je kritično ocenil dosejanje pomankljivosti v delu političnih organizacij pri razvoju in utrjevanju kmetijskih zadrug. Nikakor se ne smemo zadovoljiti s tem, kar smo v zadružnem sodelovanju dosegli v zadnjem letu; na nadaljnji socialistični razvoj naše vasi moramo načrtne vplivati in naloge na tem področju niso samo skrb zadržnih delaycev.

Občinski odbor Zvezde borcev iz Sentjernej bo imel prvo pravilo v nedelje dopoldne na Vinjem vrhu nad Belo cerkvijo pri Barbaričevi zidanci, kjer je vzdana spominska plošča. V govoru se bodo spomnili bitki na Sutjeski, nakar bodo med recitacijami in petjem zборa razdelili več odlikovanj zaslužnim borecim in aktivistom iz NOB. Slavje in zaključeno s priljubljenim partizanskim mitingom.

Prihodnji teden bomo obširnejše poročali o ostalih pripravah na proslave Sutjeske.

Drugi dan plenuma je poročal o stanovanjskih skupnostih dr. Vladimir Krivč, ki je med drugim dejal, da bistvena naloga stanovanjskih skupnosti ni samo upravljanje stanovanjskih skladov, temveč predvsem skrb za pomoč družini. Tu gre zlasti za organizacijo družbeno prehrane, za ustanove za varstvo otrok, servise za preskrbbo, čiščenje, popravila, pranje in različne druge usluge. Stanovanjske skupnosti razen tega izredno razširjajo področje neposrednega družbenega upravljanja.

117 maturantov

Najbolj pred vstopom v živiljenje je 29 dňakov in dijakinj novomeškega učiteljstva, saj jih že jeseni — če bo te dni pokazano znanje zadostovalo za diplomo, kar je seveda topla želja mladih učiteljisknikov — čaka mladina osnovnih šol. Predsednik komisije za diplomski izpit — na učiteljstvu je znani pedagog prof. Gustav Silh. Letoskim absolventom učiteljstva so se pridružili na diplomskem izpitu tudi 4 tečajniki.

V Brežicah, kjer se letos izdelali 8. razred (v dveh vzpredincih) vse dňaki, opravlja maturant 39 fantov in dekle. Predvideno je, da bo same na tem nastopu nastopilo preko 12.000 članov Partizan, iz 18 sodelujočih okrajskih zvez, razen njih pa še pripravni JLA in folklorne skupine iz Banje, Kordunja, Posavine itd.

Najbolj pred vstopom v živiljenje je 29 dňakov in dijakinj novomeškega učiteljstva, saj jih že jeseni — če bo te dni pokazano znanje zadostovalo za diplomo, kar je seveda topla želja mladih učiteljisknikov — čaka mladina osnovnih šol. Predsednik komisije za diplomski izpit — na učiteljstvu je znani pedagog prof. Gustav Silh. Letoskim absolventom učiteljstva so se pridružili na diplomskem izpitu tudi 4 tečajniki.

Obisk koroških žena

Pretekli četrtek so obiskale Novo mesto predstavnice Zvezze slovenskih žena Koroške, ki sta jih spremljali po Dolenskem in Postojni.

27 maturantov ima letos no-

vomeška gimnazija:

kot njihovi vrstniki v Brežicah in v Crnomlju tudi ti upajo, da bo

komisija, ki ji predseduje prof.

dr. Štefanec Franc.

Na vstopu v živiljenje je

predstavljena Franca Slavkova.

V imenu obiskovalke je

predsednica Zvezde slovenskih žena Koroške Lea Olič med

Reka življenja

Pred spominskim pohodom na Sutjesko

Sutjeska, reka krvi in junaštva. Kakor Jegulja se zvija med pragozdovi Bosne in si po kanjonu utira pot skozi stene. Sumi mimo Volujka, Magliča in Vučeva, mimo Perućice in Zelengore. Njene vode so krvave, s seboj nosijo trupla. Eksplozije pretresajo zrak. Izstrelki padajo na vsako pod zemljo. Letala mitraljirajo v strmoglavem letu.

V tem peku se premikajo brigade in divizije NOV s 4000 ranjenimi in tifusarji. Obkoljeni so od oklepne vojne tehnike. Nato Juris prek Sutjeske! Sutjeska rdeči in odnajda trupla. Juris na Milinkladi, Balinovac, Brovno in Košur! Lačni in utrujeni boreci jurišajo prek trupel padlin tovarišev. Sovražnik je, ne upoštevaje tehniko in oboroženje, šestskrat močnejši. Toda proletieri, vodeni, zakaj se borijo. Vedo, da je za njimi kolona štiri tisoč ranjencev. Umirajo, padajo, iz ust na izmučenih obražih pa se v zadnjih trzajih čuje šepet: Partija — Tito — svoboda!

Sovražni obroč je prebit, vojna tehnika premagana od golorokih borev. Sutjeska je prekoračena, sovražnik beži. To je Sutjeska, krvava na tisočih žrtev, najslavnejša stran naše zgodovine.

Letos, ko poteka 15 let, bomo počastili spomin na to največjo zmago v naši revoluciji. Iz vseh krajev domovine bodo krenile kolone borev na Sutjesko. Vsi naši narodi, vse naši delovni ljudje se v mislih pridružujejo korakom preživelih borev, korakom kolon na njihovem spominskem pohodu.

IZ Slovenije se bo udeležilo pohoda 400 borev. Novomeška skupina s 60 udeleženci, od katerih je 6 borcov, ki so v bitki na Sutjeski sodelovali, 25 brigadirjev z avtomobilsko cesto in 29 partizanov iz našega okraja, ki bodo krenili 2. julija ob sedmih iz Novega mesta in se istega dne ob desetih v Zagrebu pridružila slovenski koloni ter nadaljevala pot. Število udeležencev je tako dolgo pot seveda omogočen; določil ga je praviljni odbor v Brogradu.

V našem okraju je v počastitev Sutjeske razen pohoda pripravljen niz spominskih proslav, predavanj, odprtij spomenikov in spominskih plošč, razstav, izletov, mitingov in ostalih prireditvev.

Po vseh občinah so že in še bodo predavanja, na katerih seznamajo ljudstvo s IV. in V. ofenzivo, s posmenom Sutjeske in z likom maršala Tita. Predavanja so spremnjana z diafilmom o poti IV. in V. ofenzive. Solski mladini predajo profesorji zgodboline, ki so ali boreci ali rezervni oficirji. Podpolkovnik Božo Čirovič udeleženec bitke na Sutjeski, je 19. maja predaval maturoantom učiteljstva v gimnaziji. Ljudstvo bodo na Sutjeski predavati po vseh večjih naseljih še v tem mesecu borci in rezervni oficirji. Organizacije UROJ bodo imelo posebna strokovno-vojška predavanja in studij operacij IV. in V. ofenzive.

Po vseh večjih centrih bodo na večer pred 1. julijem svedčane akademije z bogatim sporedom. V Novem mestu bo od 29. 6. do 22. 7. več razstav: razstava akademika slikarja Vlada Lamata »Po poti V. ofenzive«, razstava dokumentov V. ofenzive in bitke na Sutjeski predavati po vseh večjih naseljih še v tem mesecu v V. ofenzivi.

V počastitev bitke na Sutjeski bo odkritih več spominskih plošč in spomenikov ter urejenih več partizanskih grobišč. Spominske plošče bodo odkrili na Prežeku, pri Cerovem logu, na Miklarjih, v Podgradu in v Bršljinu, grobišča v Kostanjevici, v Smarjeti, Smednejavi, Grobljah, Komari vasi ter spomenik v Sentjernej.

Partizanske patulje bodo obile partizanskih krajev, se nato udeležile odprtij spominskih plošč, odločno bodo tudi na Debenc, Vinji vrh, v Semlji in Smuku.

Partizanski otroci, ki se šolahajo v Novem mestu, so bili na pohodu v Rog na Bazo 20; obiskali so tudi grobišča partizanskih borev. Dolenski taborniki so organizirali pohod po poteh I. belokranjske čete in na Gorjance.

Sutjeska še vedno šumi in teče po starci strugi. Njeni vode niso več krvave, ne nosijo več trupel padlin. V ljudstvu pa živi in bo živel spomin na tiste največje dni v naši zgodovini, na zmago, ki so jo goloroki boreci izvajali na njenih bregovih.

Sutjeska, reka smrти. Sutjeska, večno mlada reka življenja...

Z AVTO CESTE

Prehodna zastava glavnega

štavnika za najboljšo brigado je

odložena v soboto v naselje

»Majde Šilc« v Prilipe: pribor

ki si je že brigada — Ratko

Mitrovčić iz Čačka, ki je do-

segala svoje naloge v prvih 10

dnevnih junija z 23%.

Glavni

štavnik

zadolžnosti

je podal

zavetnik

zadolžnosti

zadolžnosti

zadolžnosti

zadolžnosti

zadolžnosti

zadolžnosti

zadolžnosti</

Obetajoča požrtvovalnost

Ob krstni predstavi »KARDINALOVEGA GREHA« v Trebnjem

Kako so dobre borovnice, ki sta jih sami nabrajali!

Prosvesno društvo »Josip Jurčič« v Trebnjem je 8. junija uprizorilo dramsko kroniko v 7 slikah »Kardinalov greh«, ki ga je po romanu angleški pisateljice E. L. Woiniczeve »Obad« dramatiziral Janez Gartner, poskrbel za sceno, režiral in igral glavno vlogo. Roman o borbi italijanskih demokratov in proti leti je v prevedu Marije Kmetove iz leta 1951 tudi pri Mladinski knjigji.

Dramski kronika kaže borbo italijanskih demokratov za neodvisnost in zdržitev Italije. To je bila stoletje italijanskega preporoda, doba Mazzinija, Garibaldija in karbonarjev, članov tajne politične organizacije, ki je nastala za časa francoskega gospodarjenja v Italiji, in katere namen je bil izogniti tudi Avstrije iz dežele ter omejiti oblast domačih samodržcev. Mazzini je v Marselju izdal list »Mlado Italijo« in jo po skrivnih potih pošiljal s knjigami in brošurami v Italijo. Toda krvava usoda je s pomočjo klera doletela vse vstaje in še 1861. Še Italia združila pod oblastjo piemontskega kralja. Burzaozija je seveda izkoristila vse težnje revolucionarnih demobiljev in deželo združila. Woiniczeva je bila poročena s poljskim revolucionarjem, študirala je v Italiji in dobro poznala italijansko revolucionarno mladino, pa tudi revolucionarji emigrantski svet v Londonu: Marx, Engels, Herzen in Mazzini.

Janez Gartner je nad 250 strani v romanu strnil v 7 slik, spremeni način, iz razlikevnega teksta je bistvene prizore zgodili v dramaturško dokaj zgoščeno celoto. Pogumno dejanje! Ceprav je veliko teksta, bi bil še potreben redcev svinčnik: skrajšati razvlečeno 2. sliko, krvavi zakljuk s streljanjem naj bi bil za odrom, čitanje pisma Wareneve bi lahko izstalo, predloge dialoge (n. pr. kardinal — Artur) bi bilo treba skrajšati, s tem bi stvar samo pridobila na dinamiki, notranji napetosti in bi igralci še bolj »igrali junake, ter bi izstalo nepotrebno pripovedovanje. Namesto dobrih treh ur pred-

stave bi lahko dejanje upodobil v dobrih dveh urah brez škode za osnovni motiv. Zdi se mi, da je bilo premao prikazano tudi politično ozadje v času od l. 1832 do 1846. S spremno zamislijo scene ob enostavnih odrških revkzitih je dejanje potekalo brez zastoja. Po sebe 6. in 7. slika sta bili razgibani z učinkovitimi svetlobnimi efekti. Primer, kako se da tudi na majhnem održu z reflektorji, ki so jih oskrbeli požrtvovalni igralci sami, namesto odrško iluzijo, ki daje igri pravilen poučak.

Zgodba je življensko resnična podoba študesta Artura, pripadnika Mazzinijeve stranke, sina poznejšega kardinala Montanellija, prezete z idejami revolucije, ki sam aktivno posega v borbo, dokler ga ne zapro, pa uide, se potika po svetu, strada, pomiva posodo po južnoameriških bezdezhach, kida gojn iz konjušnice na farmah in misli na osvobodenje domovine. Ko se vrne, ga zapro in v trdnjavi ustreže, malo po očetovem obisku — kardinalu Montanelli —, ki bi sina lahko rešil, pa ga pogubi, a sam zblazi. V ječi si stojiti nasproti Artur, polidealon za osvobodenje zatiranega naroda, in oče. »Gorovir pošteno in brez izmikanja.« Midva stojiva vsak na eni strani brezna v znam si skriva preko brezna seči v roke. Pravite, da me ljubite? To ljubezen sem moral druge placi. Oče, pojrite z menoj, v življenu, v mladosti! kliče sin

in zahteva vso očetovo ljubezen, toda oče je neizprosen, vezi poklica ne more raztrgati, sin pade pod slabo merjenimi strelji. Okrog te osredine zgodbe se prepletajo več ali manj pomembni dogodki iz življenja tega revolucionarja. Svetla točka je Gemma, njegova prijateljica iz otroških let, s čimer je preneslo vejico na prsih — znak »Mladé Italije«, ki jo ljubi.

Režiški koncept je dober, v osnovi pravilen, da dopušča sproščeno igro vsa pomembnejših oseb (Artur, Gemma, Montanelli, Martinji). Igralcii sledili režiserju, ki je poudarjal neprisiljeno, realistično Goethe zamejil, ko je gledal prvič njegov komedij: »Končno moram tu jaz reči, da sem videl prav komedijo.« Njegov spontan in drastični humor nas zabava, je pol zadržljiv, ko riše propale in degenerirane maskle, kneze in dože in sicer plastično ter kritično v stilu Commedia dell'Arte, ki je ne more osvojiti. Riječ je, da je vse pravljeno in ostrovno pogledoval preveč gledalca, ki si želi dverja predstavnika »višjih slojev«, se pri tem način in dihuječi na levo, in desno — z vsem mihi in ustvari banalnega Pavilja, ampak preprljivo podobno prebrizanje in duhovitež. Tone Gortnar je s suvereno igralsko rutino oblikoval trgovca Pandolfa, režiser sam pa je z vlogo doktorja Lombardija precej preboljal stilni interpretaciji Goldonijevih tipov. S svežim zanosom in nekaterim rokokovskim maniranjem sta Lado Saje in Emile Bratčič skovala mladenca Silvija in Lubimca Florijana Izkriztalizirnemu tipu krmarja Tebalda je Poide Cigler pravil s svojo igralsko prizadevnostjo doči življenje. Maja Kukec, ali njegove zamisli ni mogel ureščiti odrski mojster Lojze Ivančič zaradi pomajkanja finančnih sredstev. Scene je logični akcent igri, pričari mora vzduhati na održu. To pot seena iz razumljivih vzrokov ni bila zadovoljiva. Niko Pavlič je dobro rešil vprašanje osvetlitve priorizira.

Režiser se je potrudil, da je strnil nehomogeno igralce v prečničem kolektivu, dejanju je dal ustrezno tempo in pažljivo vseh sodelujočih. Goldoni ima seveda svojstveni stil, ki zavrneča, da tudi stilno interpretacija. Ta stil najti na lahko in je danes nam jih. Za rokokovsko predstavnictvo stoljetja Beaumarchaisa, oba pa se sta učela pri Morenu. V žali, dočitku izprizka marščak je fevdalni družbi, ki že tedaj propada kot propadajo pred.

Režiser se je potrudil, da je strnil nehomogeno igralce v prečničem kolektivu, dejanju je dal ustrezno tempo in pažljivo vseh sodelujočih. Goldoni ima seveda svojstveni stil, ki zavreneča, da tudi stilno interpretacija. Ta stil najti na lahko in je danes nam jih. Za rokokovsko predstavnictvo stoljetja Beaumarchaisa, oba pa se sta učela pri Morenu. V žali, dočitku izprizka marščak je fevdalni družbi, ki že tedaj propada kot propadajo pred.

Režiser se je potrudil, da je strnil nehomogeno igralce v prečničem kolektivu, dejanju je dal ustrezno tempo in pažljivo vseh sodelujočih. Goldoni ima seveda svojstveni stil, ki zavreneča, da tudi stilno interpretacija. Ta stil najti na lahko in je danes nam jih. Za rokokovsko predstavnictvo stoljetja Beaumarchaisa, oba pa se sta učela pri Morenu. V žali, dočitku izprizka marščak je fevdalni družbi, ki že tedaj propada kot propadajo pred.

Režiser se je potrudil, da je strnil nehomogeno igralce v prečničem kolektivu, dejanju je dal ustrezno tempo in pažljivo vseh sodelujočih. Goldoni ima seveda svojstveni stil, ki zavreneča, da tudi stilno interpretacija. Ta stil najti na lahko in je danes nam jih. Za rokokovsko predstavnictvo stoljetja Beaumarchaisa, oba pa se sta učela pri Morenu. V žali, dočitku izprizka marščak je fevdalni družbi, ki že tedaj propada kot propadajo pred.

Režiser se je potrudil, da je strnil nehomogeno igralce v prečničem kolektivu, dejanju je dal ustrezno tempo in pažljivo vseh sodelujočih. Goldoni ima seveda svojstveni stil, ki zavreneča, da tudi stilno interpretacija. Ta stil najti na lahko in je danes nam jih. Za rokokovsko predstavnictvo stoljetja Beaumarchaisa, oba pa se sta učela pri Morenu. V žali, dočitku izprizka marščak je fevdalni družbi, ki že tedaj propada kot propadajo pred.

Režiser se je potrudil, da je strnil nehomogeno igralce v prečničem kolektivu, dejanju je dal ustrezno tempo in pažljivo vseh sodelujočih. Goldoni ima seveda svojstveni stil, ki zavreneča, da tudi stilno interpretacija. Ta stil najti na lahko in je danes nam jih. Za rokokovsko predstavnictvo stoljetja Beaumarchaisa, oba pa se sta učela pri Morenu. V žali, dočitku izprizka marščak je fevdalni družbi, ki že tedaj propada kot propadajo pred.

Režiser se je potrudil, da je strnil nehomogeno igralce v prečničem kolektivu, dejanju je dal ustrezno tempo in pažljivo vseh sodelujočih. Goldoni ima seveda svojstveni stil, ki zavreneča, da tudi stilno interpretacija. Ta stil najti na lahko in je danes nam jih. Za rokokovsko predstavnictvo stoljetja Beaumarchaisa, oba pa se sta učela pri Morenu. V žali, dočitku izprizka marščak je fevdalni družbi, ki že tedaj propada kot propadajo pred.

Režiser se je potrudil, da je strnil nehomogeno igralce v prečničem kolektivu, dejanju je dal ustrezno tempo in pažljivo vseh sodelujočih. Goldoni ima seveda svojstveni stil, ki zavreneča, da tudi stilno interpretacija. Ta stil najti na lahko in je danes nam jih. Za rokokovsko predstavnictvo stoljetja Beaumarchaisa, oba pa se sta učela pri Morenu. V žali, dočitku izprizka marščak je fevdalni družbi, ki že tedaj propada kot propadajo pred.

Režiser se je potrudil, da je strnil nehomogeno igralce v prečničem kolektivu, dejanju je dal ustrezno tempo in pažljivo vseh sodelujočih. Goldoni ima seveda svojstveni stil, ki zavreneča, da tudi stilno interpretacija. Ta stil najti na lahko in je danes nam jih. Za rokokovsko predstavnictvo stoljetja Beaumarchaisa, oba pa se sta učela pri Morenu. V žali, dočitku izprizka marščak je fevdalni družbi, ki že tedaj propada kot propadajo pred.

Režiser se je potrudil, da je strnil nehomogeno igralce v prečničem kolektivu, dejanju je dal ustrezno tempo in pažljivo vseh sodelujočih. Goldoni ima seveda svojstveni stil, ki zavreneča, da tudi stilno interpretacija. Ta stil najti na lahko in je danes nam jih. Za rokokovsko predstavnictvo stoljetja Beaumarchaisa, oba pa se sta učela pri Morenu. V žali, dočitku izprizka marščak je fevdalni družbi, ki že tedaj propada kot propadajo pred.

Režiser se je potrudil, da je strnil nehomogeno igralce v prečničem kolektivu, dejanju je dal ustrezno tempo in pažljivo vseh sodelujočih. Goldoni ima seveda svojstveni stil, ki zavreneča, da tudi stilno interpretacija. Ta stil najti na lahko in je danes nam jih. Za rokokovsko predstavnictvo stoljetja Beaumarchaisa, oba pa se sta učela pri Morenu. V žali, dočitku izprizka marščak je fevdalni družbi, ki že tedaj propada kot propadajo pred.

Režiser se je potrudil, da je strnil nehomogeno igralce v prečničem kolektivu, dejanju je dal ustrezno tempo in pažljivo vseh sodelujočih. Goldoni ima seveda svojstveni stil, ki zavreneča, da tudi stilno interpretacija. Ta stil najti na lahko in je danes nam jih. Za rokokovsko predstavnictvo stoljetja Beaumarchaisa, oba pa se sta učela pri Morenu. V žali, dočitku izprizka marščak je fevdalni družbi, ki že tedaj propada kot propadajo pred.

Režiser se je potrudil, da je strnil nehomogeno igralce v prečničem kolektivu, dejanju je dal ustrezno tempo in pažljivo vseh sodelujočih. Goldoni ima seveda svojstveni stil, ki zavreneča, da tudi stilno interpretacija. Ta stil najti na lahko in je danes nam jih. Za rokokovsko predstavnictvo stoljetja Beaumarchaisa, oba pa se sta učela pri Morenu. V žali, dočitku izprizka marščak je fevdalni družbi, ki že tedaj propada kot propadajo pred.

Režiser se je potrudil, da je strnil nehomogeno igralce v prečničem kolektivu, dejanju je dal ustrezno tempo in pažljivo vseh sodelujočih. Goldoni ima seveda svojstveni stil, ki zavreneča, da tudi stilno interpretacija. Ta stil najti na lahko in je danes nam jih. Za rokokovsko predstavnictvo stoljetja Beaumarchaisa, oba pa se sta učela pri Morenu. V žali, dočitku izprizka marščak je fevdalni družbi, ki že tedaj propada kot propadajo pred.

Režiser se je potrudil, da je strnil nehomogeno igralce v prečničem kolektivu, dejanju je dal ustrezno tempo in pažljivo vseh sodelujočih. Goldoni ima seveda svojstveni stil, ki zavreneča, da tudi stilno interpretacija. Ta stil najti na lahko in je danes nam jih. Za rokokovsko predstavnictvo stoljetja Beaumarchaisa, oba pa se sta učela pri Morenu. V žali, dočitku izprizka marščak je fevdalni družbi, ki že tedaj propada kot propadajo pred.

Režiser se je potrudil, da je strnil nehomogeno igralce v prečničem kolektivu, dejanju je dal ustrezno tempo in pažljivo vseh sodelujočih. Goldoni ima seveda svojstveni stil, ki zavreneča, da tudi stilno interpretacija. Ta stil najti na lahko in je danes nam jih. Za rokokovsko predstavnictvo stoljetja Beaumarchaisa, oba pa se sta učela pri Morenu. V žali, dočitku izprizka marščak je fevdalni družbi, ki že tedaj propada kot propadajo pred.

Režiser se je potrudil, da je strnil nehomogeno igralce v prečničem kolektivu, dejanju je dal ustrezno tempo in pažljivo vseh sodelujočih. Goldoni ima seveda svojstveni stil, ki zavreneča, da tudi stilno interpretacija. Ta stil najti na lahko in je danes nam jih. Za rokokovsko predstavnictvo stoljetja Beaumarchaisa, oba pa se sta učela pri Morenu. V žali, dočitku izprizka marščak je fevdalni družbi, ki že tedaj propada kot propadajo pred.

Režiser se je potrudil, da je strnil nehomogeno igralce v prečničem kolektivu, dejanju je dal ustrezno tempo in pažljivo vseh sodelujočih. Goldoni ima seveda svojstveni stil, ki zavreneča, da tudi stilno interpretacija. Ta stil najti na lahko in je danes nam jih. Za rokokovsko predstavnictvo stoljetja Beaumarchaisa, oba pa se sta učela pri Morenu. V žali, dočitku izprizka marščak je fevdalni družbi, ki že tedaj propada kot propadajo pred.

Režiser se je potrudil, da je strnil nehomogeno igralce v prečničem kolektivu, dejanju je dal ustrezno tempo in pažljivo vseh sodelujočih. Goldoni ima seveda svojstveni stil, ki zavreneča, da tudi stilno interpretacija. Ta stil najti na lahko in je danes nam jih. Za rokokovsko predstavnictvo stoljetja Beaumarchaisa, oba pa se sta učela pri Morenu. V žali, dočitku izprizka marščak je fevdalni družbi, ki že tedaj propada kot propadajo pred.

Režiser se je potrudil, da je strnil nehomogeno igralce v prečničem kolektivu, dejanju je dal ustrezno tempo in pažljivo vseh sodelujočih. Goldoni ima seveda svojstveni stil, ki zavreneča, da tudi stilno interpretacija. Ta stil najti na lahko in je danes nam jih. Za rokokovsko predstavnictvo stoljetja Beaumarchaisa, oba pa se sta učela pri Morenu. V žali, dočitku izprizka marščak je fevdalni družbi, ki že tedaj propada kot propadajo pred.

Režiser se je potrudil, da je strnil nehomogeno igralce v prečničem kolektivu, dejanju je dal ustrezno tempo in pažljivo vseh sodelujočih. Goldoni ima seveda svojstveni stil, ki zavreneča, da tudi stilno interpretacija. Ta stil najti na lahko in je danes nam jih. Za rokokovsko predstavnictvo stoljetja Beaumarchaisa, oba pa se sta učela pri Morenu. V žali, dočitku izprizka marščak je fevdalni družbi, ki že tedaj propada kot propadajo pred.

Režiser se je potrudil, da je strnil nehomogeno igralce v prečničem kolektivu, dejanju je dal ustrezno tempo in pažljivo vseh sodelujočih. Goldoni ima seveda svojstveni stil, ki zavreneča, da tudi stilno interpretacija. Ta stil najti na lahko in je danes nam jih. Za rokokovsko predstavnictvo stoljetja Beaumarchaisa, oba pa se sta učela pri Morenu. V žali, dočitku izprizka marščak je fevdalni družbi, ki že tedaj propada kot propadajo pred.

Režiser se je potrudil, da je strnil nehomogeno igralce v prečničem kolektivu, dejanju je dal ustrezno tempo in pažljivo vseh sodelujočih. Goldoni ima seveda svojstveni stil, ki zavreneča, da tudi stilno interpretacija. Ta stil najti na lahko in je danes nam jih. Za rokokovsko predstavnictvo stoljetja Beaumarchaisa, oba pa se sta učela pri Morenu. V žali, dočitku izprizka marščak je fevdalni družbi, ki že tedaj propada kot propadajo pred.

Režiser se je potrudil, da je strnil nehomogeno igralce v prečničem kolektivu, dejanju je dal ustrezno tempo in pažljivo vseh sodelujočih. Goldoni ima seveda svojstveni stil, ki zavreneča, da tudi stilno interpretacija. Ta stil najti na lahko in je danes nam jih. Za rokokovsko predstavnictvo stoljetja Beaumarchaisa, oba pa se sta učela pri Morenu. V žali, dočitku izprizka marščak je fevdalni družbi, ki že tedaj propada kot propadajo pred.

Režiser se je potrudil, da je strnil nehomogeno igralce v prečničem kolektivu, dejanju je dal ustrezno tempo in pažljivo vseh sodelujočih. Goldoni ima seveda svojstveni stil, ki zavreneča, da tudi stilno interpretacija. Ta stil najti na lahko in je danes nam jih. Za rokokovsko predstavnictvo stoljetja Beaumarchaisa, oba pa se sta učela pri Morenu. V žali, dočitku izprizka marščak je fevdalni družbi, ki že tedaj propada kot propadajo pred.

Režiser se je potrudil, da je strnil nehomogeno igralce v prečničem kolektivu, dejanju je dal ustrezno tempo in pažljivo vseh sodelujočih. Goldoni ima seveda svojstveni stil, ki zavreneča, da tudi stilno interpretacija. Ta stil najti na lahko in je danes nam jih. Za rokokovsko predstavnictvo stoljetja Beaumarchaisa, oba pa se sta učela pri Morenu. V žali, dočitku izprizka marščak je fevdalni družbi, ki že tedaj propada kot propadajo pred.

Režiser se je potrudil, da je strnil

Na roditeljskem sestanku v Novem mestu

Sprejela nas je ljubezen kot vedno. Ni čudno, da jo imajo otroci tako radi. Saj je našim porednežem druga matica, bliski rekli.

Ste prije? ve dejala. »Skođa, da vas ni več, in pa tisti, za kateri še posebno želim, da bi prisla. Pogremam pa tudi očetov; stojar nikoli jih ni. Reva nem, kdaj bi konec mogočnosti da te loči dolžnost matere, da se gre v šolo poznamat za otroka, je pripomnila.

Upredno smo se in željno čakali, kaj nam bo tovaršica učiteljica povedala.

»Vsem otroci bodo nadaljevali šolanje na osmletki,« je dejala Nato je nam govorila o novem učnem načrtu. Tega smo se maturer še posebno razveseli. Saj bo novi učni načrt dal otrokom veliko več praktičnega znanja kot doslej. Tudi s šolanjem v osmletki smo zato zadovoljni: tako bodo naši otroci še naprej v stiku z učitelji, ki jih poznajo, kar je ugodno za otroka in vzgojitelja.

Posebno smo bile vesele sporočila, da je v novem učnem načrtu predviden tudi gospodinjski pouk, za dekleke in dekle. Le že bo danas za kuhinjo in druge potrebne pripomočke! Tušaj z denasmem ne smemo skopirati, sicer se nam bo hudo maštavilo. Na zborih volivcev moramo žene to vprašanje obravnavati in se temeljito pomeniti z občinskim možmi.

Vprašali smo tudi, če je v novem učnem načrtu obvezen pouk kakšnega izvajača jezika. Sodimo, da bi bilo to najnovo potrebno, pa naj gre otrok po končani osmletki v uk ali pa če študira dalje.

»Kako čudovito šolo imajo v Zagrebu,« je povedala za konec tovaršica učiteljica. »Kraj, kjer je ta šola, pravijo Pionir-

Tudi vodnik je ogledalo omike

V pondeljek 2. junija so delavci komunalne uprave, ko so čistili vodnjak na Glavnem trgu, nabrali v njem polno samokoljnico smeti. To koljeno smeti so Novomešani nametali v vodnjak v petih dneh!

Favoritka Ada Krvic govori zbrani mladini na prazniku v Kostanjevici

Kratke iz Mokronoga

Dan mladosti so mokronoški pioni preslavili prav vzhledno. Na večer prej so v dobro pripravljeni akademiji pokazali svoje sposobnosti kot deklamatorji, igralci in pevci, drugi dan pa so tekmovali v raznih panogah športa. Ves ta dan je bili odprtia razstava ročnih izdelkov pionirjev mokronoških in trebelanske šole. Razstavo je obiskalo nad 400 ljudi. Pionirji so ta dan preživel v pravem veselju, ki bi bilo pa mnogo več, če bi prebivalstvo pokazalo več zanimanja za prizadevanja naših najmlajših in jih z obiskom njihovih predmetov vzdružil.

Pripravljalni odbor za proslavo občinskega praznika, ki bo 1. julija, je s polno paro na delu. Največje veselje vseh občanov bo prav gotovo toliko začelena otvoritev obrata Telekomunikacij. Kakor kaže, bodo vsa dela za obratovanje vzdružil.

Pripravljalni odbor za proslavo občinskega praznika, ki bo 1. julija, je s polno paro na delu. Največje veselje vseh občanov bo prav gotovo toliko začelena otvoritev obrata Telekomunikacij. Kakor kaže, bodo vsa dela za obratovanje vzdružil.

—

Metličani so spet brez zoznajevanja. Koncem aprila se je iz Metliki odselil do sedanji zoznajevanja. Kot je bilo mato, česnjan, jagod in borovnic za sade po polne stojnice.

Zensko društvo pripravlja ustanovitev otroškega vrta v Mokronogu. Prijav za to predložilo vprasanje prostorov,

—

Ponedeljek, 16. junija je bil novomeški živilski trg bolj podprt, od katerih postajti sadja kot trgovci, kajti zelenjavje in ostalo.

Zelenjava je bilo malo, česnjan, jagod in borovnic za sade po polne stojnice.

Zelenjava je bilo malo, česnjan, jagod in borovnic za sade po polne stojnice.

—

Novič iz črnomoljske gimnazije

V petek 6. junija je bila v 8. razredu črnomoljske gimnazije majhna kulturna prireditve. Nastopili so mladi pianisti, učenci prof. Počkajeve in prof. Skrbinčka. Vsoti so pokazali precej smisla za glasbo.

Posebno sta navdušili poslušalec Sonja Sašek in Marta Skubic. Zlasti slednja je v kratkem času zelo napredovala.

Dan pozneje je bil literarni večer. Člani literarnega krožka Plamen so brali svoja dela, ki so izšla v gimnazijskem listu Plamen. Večer je bil sicer skromen, vendar smo slišali marsikaj zanimivega.

Posebno velik napredek je pokazal mladi pesnik Ivo Stefan.

Njegove pesmi je recital Jože Petrič ob spremljaju-

vi Šaškove.

KZ.

—

Naš poštni predal ima

Številko 33 — ripiščo jo

na vsako kuvertu ali do-

pisnico, ki nam jo pošljete.

V bodoče torej samo tako

le: Dolenjski list, Novo mesto, p. p. 33.

Ob nenadni izgubi naše drage mame

ANE PATZELT

iz Irče vasi

se najlepše Zahvaljujemo

vsem, ki so jo spremili na

njeni zadnji poti in ji da-

rovati cvetje.

Posebno Zahvaljujemo

delzni dr. Miru Vodniku,

ki se je požrtvovano tru-

di, da bi jo ohranil pri

življenju.

Zahvaljuj: hčerkka Milka,

poroč, Musiger in ostalo

sorodstvo.

—

redstavljamo vam nove prvakinje Slovenije v malem rokometu

— ekipo PARTIZANA CRNOLEJ. Zdaj se na Vinici po-

splošno pripravljajo na kvalifikacijske tekmice za zvezno ligo

(Foto: Fr. Mikšec)

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

<p

Arheološki izsledki na avto cesti

(Nadaljevanje in konec)

Enostavne hiše so grajene po vzoru podobovanih oblik, kar kažejo temelji stavbe v Beli Cerkvi. Hiša je bila pravokotna in podolgovata, streha je segala celo nad predverje. Podobna hiša v Družinski vasi je bila razdeljena v kašče in sobe; sredi hiše je bilo verjetno manjši ognjišče. Naprednija je bila pristava v Ruhni vasi. Ograjeno dvorišče se je na severu in zahodu končalo v vrsti manjših sob. Največja soba je bila tuk tuk vratiti v jugozahodnem vogalu hiše. Tu so odkopali obzidano ognjišče z mnogimi fragmenti enostav-

ognomno pridobili na novih izsledkih.

Vsekakor je najpomembnejše letošnje odkritje rimska naselbina v Ribnici pri Brežicah. Temelji zidanih stavb se vrste že od Podgrabenega in se ne hajo v precej strmem kanjonu potoka Gračenca. Na nasprotni obali sega v tir avto cesta močno zidovje ostopa. Lega trdnjave je idealna. Stroš počne hrib pada v Savo in zapira prehod iz vzhoda proti zahodu. Kolikor ni zavarovala narava so utrdili Rimljani. Na južno stran ceste so postavili stolp, nasprotni plato so

strateško zasnovano pri postavljanju cestnih zapor. Nepričakovano smo ob zidu našli dvoje novcev vladarice Faustine Junior. S tem smo dobili dokaz, kdaj je bila trdnjava zgrajena — v drugi polovici II. stoletja. Kas, v katerem je bila trdnjava postavljena, je obdobje v katerem so se pričela gibati in preseljevati plemena onstran Donave in Rena. Pod pritiskom severnežnih narodov so kakor povodenje preplavili Vzhodno alpsko ozemlje in Severno Italijo. Kvadi in Markomani. Po dolgih stoletjih se je tedaj prvič primerilo, da je prišla naslednja ura sušnjeposestniški ureditvi. V nemoči je dal zgraditi ob mejah Italije trdnjav, ki niso vzdržale navala čilnih narodov, med njimi tudi Slovanov, katerih potomci grade z zanosom avto cesto, vez, pot v bodočnost.

Arheolog
Peter Petru

ZVEZDICA JE ZASENCILA ZVEZDE

Mlada sovjetska filmska igralka Tatjana Samilova je na letošnjem filmskem festivalu v Cannesu v hipu osvojila žirijo in občinstvo. Vloga v filmu »Lette žerjavje« je dokazala, da sodi med najboljše igralke na svetu.

MOPEDI

Moped je danes vsekakor najbolj razširjeno motorno vozilo na svetu, dasi je najmlajši proizvod svetovne industrije motociklov. Njegov prednik je pravzaprav motorizirani bicikel. Ker pa ima z biciklom malo podobnosti, z motociklom pa še manj, je dobil posebno mesto v družini motornih vozil.

Naše tovarne TMZ v Zagrebu, TOMOS v Kopru in PRETIS v Sarajevu so odkupile licenčne dveh avstrijskih (HMW in PUCH) in ene nemške tovarne (NSU). Sprva so samo montirale sestavne dele vozil, kasneje pa so začele te dele izdelovati. V nekaterih deželah ga registrirajo pri policiji, pri nas pa tudi tega ni.

Po mednarodnih in naših

predpisih sme imeti mopedov motor le 50 cm obsegga, brzina pa mu na srečo ne bič večja kot 40 km na uro. Sprito teh omejenih možnosti v razvijanju brzine je moped edino motorno vozilo, za katerega nikjer na svetu ni potreben voznikički izpit. V nekaterih deželah ga registrirajo pri policiji, pri nas pa tudi tega ni.

Spolne posebnosti vseh mopedov so majhna potrošnja goriva, je zelo lahek, terja malo oskrbovanja (zato pa mora biti to čim bolj načinčno). Vsi mopedi imajo dve brzini, izdelovati pa so že začeli tudi type s tremi brzинami. Ogledimo si še naše tri mopede:

Znamka — tip	obseg	KS	potrošnja	cena
TMZ — HMW	49,9	2,2	1,2 litra	136.000 din
TOMOS — VS 50 L	49	2,3	1,6 litra	135.000 din
PRETIS — Quiokly L	49	1,4	1,3 litra	115.000 din

Naj se omenimo, da naša domača industrija že sedaj lahko proizvaja dovoljno količino ceneh motornih vozil — samo TOMOS ima letos v načrtu proizvodnjo 25.000 motociklov raznih vrst, novi carinski predpisi pa omogočajo tudi njihov uvoz. Tako bo domača proizvodnja in povečan uvoz kmalu napolnila naša mesta in ceste z motorimi vozili. Že dan je nad 30.000 jugoslovenskih državljanov opravilo izpite za motorna vozila. In če pritejemo se mopediste, ki ne potrebujejo za vožnjo izpitov, vidimo, kako naglo se pri nas razvija motorizacija, z njo pa seveda tudi vse, kar spreminja tak povečanje.

— promet (ceste, servisna služba, nesreča) in terja vso budnost voznikov in pešcev.

Skrb za naročnike in bralice

Nekaj ameriških list je objavil naslednje sporočilo svoje uprave:

»Naročnikov nimamo veliko, zato bi si jih prav radi obrnili. Prosimo jih, naj previdno pozivaju avto, kajti v nasprotnem primeru bi prišli na drugi svet, tja pa bi jim za sedaj še ne mogli posiljati našega lista.«

•Pošasti megles pred sodiščem

V Glasgowu na Skotskem se je začel velik proces proti 31-letnemu mizirju Petru Manuelu, ki je obožjan osmih umorov. Proces bo dolg, saj nastopa okrog 200 pris.

»Pošasti megles, kakor so nazvali storilci osemih skrivnostnih umorov v Glasgowu, pripisujejo umore obeta, matere in sina družine Smart, očeta, žene, sina in ženine sestre v družini Watt, in umor 17-letnega dekleta Isabla Cook. Ni pa izključeno, da je umoril se Anno Kneilands in mlado Holandsko Kriek, ki je prišla v Anglijo za hibno pomočnico.«

Po zadnjih vesteh je bil Peter Manuel obojen medtem na smrt na večih. Ceprav se je zelo spremeno zagovarjal in med razpravo odslovil celo svojega zagovornika — odvetnika, mu porota ni verjela.

Ubogi vremenoslovci

V Angliji so ugotovili, da je še vedno v veljavi (vsaj v zakoniku) neki zakon iz leta 1677. Po tem zakonu se kaznuje s smrto vsak, ki bi se poklicno ukvarjal z napovednimi vremenimi spremembami.

Odviganje potopljenih zakladov sanjajo številni ljudje povsod na svetu. V zalivu Vigo, ki leži v severozahodnem delu Španije, se je pred približno 25 leti potopilo nekaj ladij, natovorenih z zlatom in srebrom. Ta zaklad so doslej skušali že večkrat dvigniti, a brez uspeha. Pred kratkim so poskušali znova, toda namesto ladje z latinkami so naleteli le na nekaj topov stare angleške fregate.

CASA DOVOLJ

Ja, Miha, spet v gostilni! Ne veš, da morava prihodnji teden plačati obrok?«

»Brez skrb, žena: do takrat bom že zdavnaj nazaj.«

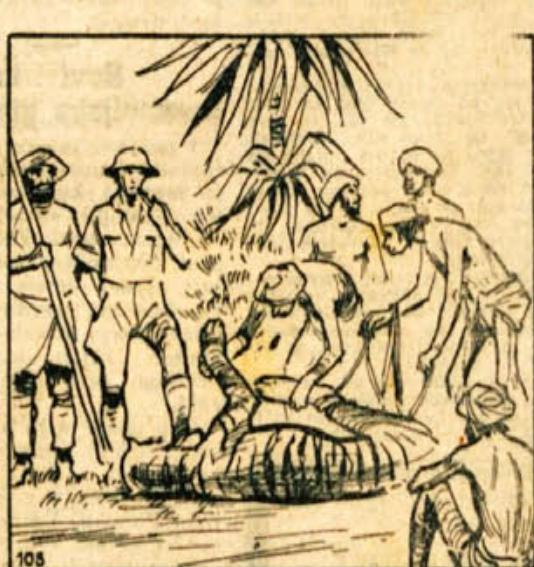
DOMISELNEŽ

»Jaka, kam pa s to lestvijo?«

»Veš, prijatelja grem nekaj poseti; ker je pa na visokem položaju, sem vzel lestev s seboj...«

— Pa res, kako ti je podoben! Napisodi pa to ni tako hudo, zlastno je, da je zdrav!

105. Kari se je na vso moč odresal, a ni mogel vreči zverine s sebe. Tigrov kremplji so mu tičali v mesu, zato je trobil od bolečine. Vzginal je trobec, se vzpel in skočil nazaj do drevesa, a tigri se še vedno ni mogel odresti. In čim bolj se je tigrova šapa bližala uradniku, tem bolj se je ta odmikal nazaj k zadnji steni haudaha. Tako je bil naglo na slonovem zadku, čisto v koton haudahu, kjer je bil skoraj za puščino cev oddaljen od zverine. Tigru so se zdaj zavsetile oči, najprej tečeče, silem rumeno, hkrati pa je grozino za-

renčal. Na vso moč sem zaklical slovu veliki kljuc. Kari je zdrvel do prvega drevesa, ovil trobec okrog debele veje in vrgel v zelo velikim truščem drevo na tla. Tiger je takoj pogledal v smer, kjer je zahreščalo. Tako se je s svojo glavo približil meni, in opazil sem, da zver ne ve več, ali naj napade mene ali naj se vrne k svoji prvi žrtvi. Sekunde so se vlike kakor ure. Hromel sem od groze. Toda vedel sem, da bo po meni, če dopustim, da dobli strah oblast nad menoj. Zato sem se s silo obvladal. Kari si je prizadeval, da bi tigra opazil s trobecem, a ga ni mogel dosegči.

106. Tedaj pa sem zaklical slovu veliki kljuc. Kari je zdrvel do prvega drevesa, ovil trobec okrog debele veje in vrgel v zelo velikim truščem drevo na tla. Tiger je takoj pogledal v smer, kjer je zahreščalo. Tako se je s svojo glavo približil meni, in opazil sem, da zver ne ve več, ali naj napade mene ali naj se vrne k svoji prvi žrtvi. Sekunde so se vlike kakor ure. Hromel sem od groze. Toda vedel sem, da bo po meni, če dopustim, da dobli strah oblast nad menoj. Zato sem se s silo obvladal. Kari si je prizadeval, da bi tigra opazil s trobecem, a ga ni mogel dosegči.

DR. NIKO ČUPANIĆ

400 gradu in Trnjeve POBREZJE NA KOLPI

II.

General Ivan Lenković je bil zaščitnik Uskokov in varuh Bele krajine. Stojimo pred vprašanjem, zakaj in pod kakimi okoliščinami se je Ivan Lenković odločil, da ustanovi in posizza Pobrežje na skali iznad Kolpe. Prizakovali bi, da nam je naš častiti Janez V. Valvasor o tem kaj napisil, ali da pri svojem opisu ter zgodovino Pobrežja (1693) omenja samo to, da so bili na grščini Pobrežju Lenkovič predniki rodbine Burgstall, ime gradu pa povezuje z besedom brezje (Podwresiach), medtem ko ga folklorist Ivan Sašelj izvaja od podbrežje (breg — Ufer). Zato sem leta 1907 z veseljem prebral Lenkovičeve pismo iz leta 1550, v katerem ta kapetan senjskih in žumberških Uskokov prosi cesarja Ferdinanda I. za dovoljenje, da bi smel ustanoviti in sezidati na Kolpi grad in trdnjava ter ga imenovati Freyenthurn, to je današnje Pobrežje. Ko je nameč moj prijatelj dr. Aleksi Ivić v dužnjem pomorskom arhivu zbiral zgodovinski material za preseljevanje Srbov na Hrvatsko in Slovenijo, sem ga prosil, naj pogleda, če so tam kaki fascikli pod napisom Maichau, Freyenthurn, Mötting in Sichelberg. Res je našel dosti tozadnega zgodovinskega gradiva in med ostalim tudi omenjeno Lenkovičeve pismo, kar je bilo vse objavljeno leta 1907. Toda predno se bomo ustavili pri vsebinah tega zanimivega in znamenitega dokumenta, se bomo na kratko seznanili z dogodki turških vojsk in vpadov v slovenske in bližnje hrvatske oblasti, vpadov, ki so posredno ali neposredno vplivali na ustanovitev gradu in trdnjeve Pobrežje.

Za prvi prven turški vdor v Slovenijo (1408) je bila malo Bela krajina strahotno prizadeta, ker je novi krvoljni sovražnik pokljal pred Metliko (9. oktober 1408) množico prebivalstva in odpeljal v sužnost več tisoč ljudi.

Menda ni noben predel slovenske domovine doživel toliko turških obiskov kakor Metlika (Mötting/Boden) = Bela krajina, bodisi da so imeli Turki za cilj oropanje deželice in mesta, bodisi da so preko Metlike nadaljevali pot v dolino Krke ali se pa pod mimo vračali v Bosno. Ko so Turki leta 1463 podjarmili kraljevino Bosno, se je razgibalo tamošnje ljudstvo in mnoge rodbine so zapustile svoje domove ter iskale zemljišča za naselitev, v glavnem na sosednjem Hrvatskem. To premikanje ljudstva na našem jugovzhodu v severo zapadno smer se je ponavljalo pri važnejših dogodkih v Bosni, zlasti ob nastopu uprave ambicioznjeih dogodkov v energetičnih pokrajinskih upravnikov (paš in sandžak begov) kakor so bili n. pr. Metlik-Paša, Hasan-paša, Malkoč-beg itd. Velikega pomena pa metastaže Hrvatov in Srbov, ki so zadele tudi Belo krajino, je bil padec Like pod Turke (1527). Med prvimi, ki so se bili naselili pri nas, je bil vsekakar Ivan Kobasic, imovit vlastelin iz Brekovic na Uni, nadstrel od Bihača, kjer gorovje oklene reko z obrežnih strani, kjer je ozki prehod ter klanec stražil in varoval Brekovicu. Ali energično prodiranje Turkov na Pounje in preslabna obramba s hrvatske strani je marsikaterom omajala zaupanje v lasten obstop ter vero v boljšo prihodnost. Gradovi in mesta ob Uni so zaporedoma padali v roke Turkov. Poslednji jih je padel v oblast din-dušmanov divni Bihac (1593), katerega obrambo so v dobi dveh generacij vodili oficirji iz Kranjskega, med katerimi je bil tudi mladi Ivan Lenković kot namestnik zapovednega kapetana (1529–1537).

Omenjeni hrvatski vlastelin Ivan Kobasic ni bil samo hraber in sposoben vitez, ampak še boljši diplomati, ki je bil pregorovil hrvatske stanove, da so na novega leta dan 1527 v gradu Cetinu izbrali avstrijskega vojvoda in hkrati ogrskega kralja Ferdinandu I. za hrvatskega kralja in ga s tem zadolžili, da je moral skrbeti tudi za obrambo Hrvatske na turški meji. Sam Kobasic si je pridobil graščino in posestvo Zumberk (Sichelburg) na južnem poboku Gorjancev, severno od Metlike, in je pri tej priložnosti (1526) verjetno pripeljal s seboj izseljenje iz Pounje, ki pa izjemoma niso bili pravoslavni štokavci (Srbi), ampak pristni čakavski Hrvati. Osem let kasneje (1534) pa je morala rodbina Kobasichev proti odškodnini zapustiti grad in posestvo Zumberk in ga predelati kraljiskim kapetanom Janezu Pichieru, žiglji Višnješkemu in Erazmu Obrečanu, da tam po zapovedi kralja Ferdinandu I. naselijo pravoslavne Usroke, ki so prej zasečno bivali okoli Glamoca, Unca in Srba, pa so se Turkom uprli in hiteli proti Bihaču, kjer so takrat (1530) slučajno bili znani generali Janez Kacijanar, ban Karlovič, ter junaki Nikola Jurišić. Turki, ki so hoteli za vsako ceno preprečiti prehod teh Srbov na kristijansko stran, so dohiteli prebežnike pred samim Bihačem, kjer se je vnela huda bitka, v kateri so bili premagani turški zasedovalci. Meščani Bihača in generali so se čudili hrabrosti teh Uskokov, ki so bili sprejeti na kraljansko ozemlje onkrat hrvatsko-turške meje. Kralj Ferdinand I. je še pozneje rad sprejemil begunce iz Turcije, iz katerih je dal vojaško urediti maršaloške čete pod vodstvom lastnih harambaš kot protiutež turškim martolozom (kristjani in turški vojski), ki so bili v boju že nevarni. Tako so Srbi uskodili v Belo krajino še v letih 1531, 1533, 1538 in 1541 ter prišli prav na področje gornje Kolpe.

Ali kam z Uskoki, ki so potrebovali zemljišča za postavitev svojih hiš, njive na polno za prehrano drobnice in konj?... Res je bilo tedaj na Hrvatskem in v Beli krajini polno praznih kmetij in fevdalna gospoda bi si bila rada pridobila novih podložnikov. Toda pravoslavni Uskok (Vlahi) so se ogibali graščakov in njihovih kmetij ko vrag križa, ker niso hoteli postati tlačani in plačevalci desetine. Bili so namreč pastirji, svobodni sinovi planin, ki so se s čredami ovati in kot premikali od pašnika do pašnika, od gore do gore. Pri tem so knezom plačevali le malenkost travinarino, sicer pa so uživali svobodo. S temi Vlahi so imeli Turki (največ poturčenjaki srbskega in hrv